Egyes szám ára 4 lei.

Cenzurat.

Oradea-Mare (Nagyvárad) 1925. PÉNTEK, OKTÓBER 23. Ötvennegyedik évfolyam, 239. szám.

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

*

Szeretném még a magam részéről praktikus világításba is beállitani azokat az érdekes elméleti fejtegetéseket, amelyeket dr Böszörményi Andor irt tegnap a „Nagyvárad"-ban az erdélyi magyarság demokráciájáról. Valóban tragikus a helyzet: a népkisebbségek természetadta hivatása, hogy demokratikusok legyenek, radikális társadalmi és állampolitikai elveket hangoztassanak és kövessenek és ugyanekkor az erdélyi magyarság száz- és százezrei libabőrzenek a demokratikus szólamoktól, mi több: a demokratikusnak nevezett intézkedésektől. Nagyon találóan mondja dr Böszörményi Andor cikke: ha valaki távolról itélné meg ezt az erdélyi magyarságot, mint szociológiai csodát, mint társadalomtudományi keresztszórejtvényt látná maga előtt azt a képtelen szituációt: ime egy népkisebbség, amelynek a jogkiterjesztés és a szociálpolitikai megnyilatkozás minden radikális fajtájáért lelkesedni kell és mégis látszatra szembeszegül a demokrácia számtalan vivmányával, amiért ma milliók mennek tűzbe.

De ha ez csoda is, viszont nem mindennapi jelenség az sem, amit az erdélyi magyar kisebbség élete ma a szociológiai kutatók elé tár. Mert nem igen jutott még népcsoport abba a kátyuba, hogy a modern idők nagy eszméit olyképen valósitsák meg, hogy ez egyenesen az ő népi, kulturális és gazdasági exisztenciájának megrontását jelentse. Aligha van példa reá a társadalmak történetében, hogy egy nagy néptömeg a demokráciának mindig csak azt a korcs hajtását, termékét kapja meg a hatalomtól, amely reá káros, viszont hiába követelje, sürgesse a demokrácia áldásos elveinek megvalósitását.

A népkisebbségek a multban is kifejtették ösztönszerüleg ezt az ellenállást minden modern állampolitikai törekvéssel szemben, ha ez az érdekükbe vágott, de ez nem tünt fel, mert az általuk követelt demokratikus vivmányok hosszu sorozatához képest, ez az ellenállás igen kis terénumon nyilatkozott meg. A román nemzetiségi párt a magyar impérium alatt dühösen harcolt földreformért, általános választójogért, tanszabadságért, ellenben mereven és kereken elvetette az állami oktatás eszméjét, ami pedig a radikális szociológia egyik sarkalatos pontja; mert nemzeti érdekei a felekezeti iskolákhoz való görcsös ragaszkodást diktálták. Nem a magyar kisebbség az oka, ha ma Romániában az ő vivódásai éppen forditott képet mutatnak: a demokrata vivmányok nagy majoritásával szemben tanusit rezisztenciát, mert azokat nem a demokrácia szellemében alkalmazzák.

Azt hiszem, sikerül kimutatnom, hogy ebben nem a magyar tömegek a hibásak, nem a magyar népkisebbség konokul reakciós, maradi és középkori gondolkozásu, hanem a mai kormányzati rendszer s a demokrácia meghamisitása kényszeriti reá, hogy népkisebbségi hivatásával ellentétes hadállást foglaljon el és a radikális jelszavak befogadása elől elzárkózzék. Ennek a cikknek éppen az a célja, hogy néhány praktikus példával illusztrálja a magyarság tragikus helyzetét, amely őt erre a természetellenes szerepre kényszeriti.

Hogy mindjárt az oktatásnál kezdjük: a magyar kisebbség viselkedése kifelé azt a látszatot kelti, hogy elkeseredett ellensége az ingyenes kötelező állami népoktatásnak, holott ma ez világszerte a haladás egyik nagyszerü manifesztációja. Csakhogy a tény az, hogy az ingyenes állami népoktatás úgy ahogy a román kormány keresztülviszi: a magyar kultura elpusztitását jelenti. Az állami oktatás rendkivüli anyagi előnyei arra valók, hogy a magyar szülőket és magyar gyermekeket elidegenitsék a kisebbségi iskoláktól, amelyekben drága tandijat kell fizetnie és amelyekben vizsgát nem tehet. Nem a tanszabadság szeretete, hanem tendenciózus protekcionizmus és a pán-románositás szelleme lenditette fel nálunk az ingyenes állami népoktatást. A magyar szülőnek választania kell: a drága kisebbségi iskola és a potya állami iskola között, de ugyanekkor döntenie kell: saját népi kulturájának megőrzése, vagy a többségi kulturába való felszivódás között. Ilyen kegyetlen dilemma kovácsolódott ki nálunk a legszebb demokratikus gondolatból. Mihelyst a román állam a magyar kisebbségnek megadná a kulturális önrendelkezési jogot, állami iskolát teremtene a kisebbségeknek, amelyekben ezek a kisebbségek saját maguk által, saját kebelükből választott tanférfiakkal végeztetnék az oktatást: mindjárt nem lennének ezek a magyar milliók olyan reakciósok. Az ingyenes állami népoktatás ma, amikor a magyar kisebbségi iskolák semmiféle államsegélyt nem kapnak, mikor bennük az oktatást mindenféle rendeletekkel megnehezitik, olybá tünik fel előttünk, mint amelyet a mi pénzünk elvonása és a mi idegeink meggyötrése árán a mi rovásunkra tartanak fenn. Csak teoretikus szobatudósok kivánhatják meg a magyar tömegektől, hogy a demokratikus viselkedés látszata kedvéért rajongjon azokért az állami iskolákért, amelyeket parancsszóra kell a falvakban felépitenie ugyanakkor, amikor saját kisebbségi iskoláit sem tudja fenntartani.

A földreform valamikor az erdélyi progresszív gondolkozók egyik legszebb és legideálisabb követelése volt. A papi és feudalis hitbizományok feloszlatásától várta a parasztosztály gazdasági regenerálódását. Ma ugyanezeknek az embereknek a lelkesedése lehült, mert az erdélyi földreform a magyar exisztenciák rendszeres pusztitásává vált. A nagy eszmék egy nemzet felfrissitésére, ujjáteremtésére, megerősitésére születtek, nálunk a legyőzött nemzet tönkretételére alkalmazzák. A nagybirtok felosztásának örve alatt a magyar középbirtokos-osztály is elpusztult, magyar kulturintézmények vagyoni hinterlandjaikat vesztették el, az elvett birtokok egyrésze ma is egy tömbben áll állami tartalék cimen

Magyar egyházak százholdjait elbirtokolták, de ha egy magyar mágnás a maga tizezer holdjait idejekorán olcsón román kezekbe eladta, akkor az n e nyúlj hozzám maradt. A demokrácia eszméinek megvetését jelenti-e az, ha ezért a földbirtok-radikalizmusért a magyar nép nem lelkesedik.

Ezzel rokenságban áll a szövetkezeti eszme, amely külföldön, különösen Dániában oly óriási arányokban lenditette fel a parasztság gazdasági jólétét. A szövetkezeti gondolat dominálja a nyugati demokrata nemzeteket. Oh, te elmaradt, reakciós, középkori mentalitásu erdélyi magyarság: te nem rajongsz még sem a szövetkezeti eszméért. Nem lelkesedsz a gazdakörökért, az u. n. obsté-kért. Mintha te volnál az oka annak, hogy a szövetkezeti eszme nálunk kortescélokat szolgál és mandátum-szállitás a célja?

A szociális intézmények sem dobogtatják mek a magyar népkisebbség szivét. Nem propagálja a munkásbiztositás eszméjét, mert ez munkásra és munkaadóra jóformán csak terhet jelent. Angliában és Németországban — úgy-e — demokratikusabbak az emberek, ott mindenki küzd érettük. Az árvaházak, menhelyek nem szimpatikusak a magyar kisebbségnek, mert kicserélik bennük a gyermekek lelkét, nyelvét, átformálják gondolkozását.

Elég, a példa fáj — kiáltunk fel Arany Jánossal. Ezek is eléggé illusztrálják, hogy nálunk a demokratikus eszmék megvalósitása a kisebbségek ellen irányul. Nem volna csodálatos, ha azt kivánná, bár ne volna még annyi demokrácia sem nálunk, mint amennyit lát. Bizonyos, ha valaki kiáltja: ime az erdélyi magyar népnek, vagy vezéreinek nem kell az ingyenes népoktatás, földreform, szövetkezeti eszme, aggok, özvegyek, csecsemők ápolása, furcsa fogalmat fog rólunk alkotni Európa, amelynek Wells a Világállam fantomját oly káprázatosan megfestette. De Európa csak vélekedni tud, ellenben segiteni nem tudott eddig rajta, hogy a demokráciát mi is annak valódi, áldásos, meg nem fertőzött formájában és tartalmában élvezhessük.

Azt irja Böszörményi Andor, hogy a romániai magyarságnak csak vezetői vannak. Mi ellenkezőleg vélekedünk: az a baj, h o g y n i n c s e n e k, i l l e t v e m i n i m á l i s s z á m b a n v a n n a k v e z e t ő i. Régi tudományos szociológiai megállapitás, hogy csak azok a népek küzdhetnek hatásosan jogaikért, azok előtt nyilik meg a politikai érvényesülés útja, amelyeknek erős középosztályuk van. Ezt a história bőségesen igazolja. A ruthén nép teljesen történelmi mult hijján volt, mert nem alakult ki a középosztálya. Az erdélyi román nép csak akkor jutott erősebb politikai szerephez, amikor a nyolcvanas, kilencvenes években mozgékony intelligenciája formálódott ki. A porosz vaskormányzat mindaddig garázdálkodhatott Posenben, amikor a lengyel középosztály fel nem ébredt letargiájából és a hurrapatriótáknak és scharfmachereknek megállj-t nem kiáltott. Nos: az erdélyi magyarság középosztálya összeroppant, eltünt, exisztenciáját vesztette, önbizalma elporlott és akinek még van valamilye, fél megmoc-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

canni, hogy még el ne vegyék tőle, amije maradt. Csekély, tiszteletreméltó kivételtől eltekintve nincs aktiv, bátor, agilis, önfeláldozásra kész középosztálya és igy nincsenek elegendő számu vezetői. A fájdalmas tény az, hogy egy generációnak kell felnőnie, amelynek nincs mit veszíteni, csak nyerhet és félelem nélkül állhat a magyar kisebbség élére. Ez a generácó azonban már útban van, ősi földje nincs, tehát szavát nem változtatja dadogássá a kisajátitástól való reszketés; közhivatalt nem visel, tehát gerincét nem görbiti meg a betevő falat alázatossága; kebelén kenyere, hátán van a háza — ez az uj nemzedék útban van és ennek harsogó riadója nyomán a népkisebbségi energiák szunnyadásukból ki fognak bontakozni.

A görög kath. egyház 150 éves jubileuma

Uj harangokat kap a székesegyház

A nagyváradi görög kath. egyházmegye nagy ünnepet készit elő. 1927. junius 15-én lesz 150 éve, hogy az egyházmegyét megalapitották. 1777. évben jelent meg az „Indetessum rerum" kezdetü pápai bulla, amelyet a később mártirhalált halt VI. Pius pápa bocsátott ki az akkori mozgalmas időkben s a nagyváradi görög kath. egyházmegye szervezésére.

Az egyházmegye első püspöke Dragos Moise volt s utána 9 püspök követte egymást. Darabont Ignác 1792. évben megalapitja a görög kath. szemináriumot. Vulcan Sámuel püspök 1828-ban Belényesben az első görög kath. gimnáziumnak teszi le alapján. Erdélyi Vazul püspök pedig a budapesti egyetemen kivivja a román tanszék felállitását. A többi püspökök s az egyházmegye főpapjai a kultura terén maradandó munkát fejtenek ki. Pável Mihály püspök nevét hallhatatlanná tette sokmilliós alapitványaival, Radu Demeter pedig értekezésekkel emelte a kulturát, a jelenlegi püspök, dr Frentiu Valér Traian a hitélet fejlesztésében nem ismer szünetet s a papság szellemi nivóját emeli állandóan.

A nagyváradi szeminárium és a belényesi gimnázium volt és jelenlegi növendékei nagy körültekintéssel készitik elő az ünnepet, amelyen megjelennek a vármegye görög és római katholikus főpapjai, a megyebeli ntelligencia, a város és megye képviselői s Dolci bukaresti pápai nuncius megjelenése fogja emelni az ünnepély fényét, aki a pápa nevében mond beszédet. Az előkészületeket dr Miculas György püspöki helynök irányitja s a görög kath. káptalan tagjai, a lelkészek összejöttek a görög kath. parochián, hogy a nagy ünnepség tervezetét elkészitsék. Elhatározták, hogy a nagyváradi görög kath. székesegyház számára harangokat szereznek be s a gyüjtést megindítják. Az alatt a másfél év alatt, amely a jubileum napjáig van, a szükséges költségeket igyekeznek előteremteni. A székesegyháznak csak egy harangja van, Vulcan a neve s azt Vulcan püspök készittette, a többit elvitték a háboru alatt s ágyukba öntötték. Az uj harangokat akkor szólaltatják meg, amikor a jubiláris ünnepre összehivják a hivőket.

Harisnya, keztyü, selyemsál nagy választékban Szenszki Miklósnál, Sas-passage.

Tekintse meg
Weisz és Miklós fényképész
Apolló épületben levő kirakatát.

Mokette, peluche caracule hencsertakarók és ágygarniturák óriási választékban Leitner Mártonnál

Ma megkezdik a választójogi felebbezések tárgyalását

Tegnap délelőtt Bajor vezetőjárásbiró megjelent dr Bucico Coriolan polgármesternél, a választójogi felebbezések ügyében. A tárgyalások ma, pénteken kezdődnek. A tárgyalásokon résztvesz a városi hatóság képviseletében dr Vostinár János polgármester-helyettes is. Aki eredményesen felebbezett, annak a nevét azonnal pótolják a névjegyzékben.

A birósági határozatokat különben irásban is kikézbesitik ugy a városnak, mint a feleknek. A tárgyalásokra a felebbezők idézést nem kapnak. Nevüket a járásbiróság fekete tábláján függesztik ki a tárgyalások sorrendjében.

A tárgyalás maga Bajor Antal táblabiró hivatali helyiségében, a törvényszéki palota első emelet, 77-es számu szobájában lesz. Minden felebbező jól szerelje fel magát iratokkal, amikor a tárgyalásra megy, nehogy a hiányos akták miatt ujból kihagyják — most már végérvényesen — a választói listából. **A felebbezők vigyék magukkal a születési- és az állampolgársági bizonyitványokat feltétlenül.**

Az első napon dr Lazar Aurél és társai felebbezését fogja tárgyalni a biróság, mintegy 40 ügyet. Azután a következő sorrendben tartják meg a tárgyalásokat:

Október 28-án a következők felebbezése kerül tárgyalás alá: Aufricht Sándor, Ábrány József, Antal Sándor, Blum László, Bede Imre, Badon András, Brader János, Berger Lajos, Barna Sándor, Blum Móric, Buta János, Berlitz László, Bulgár György, Bleyer András, ifj. Cséry Alajos, Csizmadia Ferenc, Csáty Demeter, Constantinescu Nicolai, Dnutsch József, Englender Arnold, dr Ervin Emanuel, Friedmann József, Fodor Ferenc, Pénzes Zoltán, Fekete László, báró Gerliczy István, dr Géher Lambert, Görömböly Pál, Gitescu A. Joan, Haraszti Mihály, Haró Z. István, Horovitz Sándor, Hedrich Richard, Haralambier Itusu, Hagymás Ignác, Herczog Menyhért, Hent Lajos, Jakabffy Árpád, Jigovan Simeon, Jág Károly, dr Iliescu Teodor, Jakobi Albert, Kiss Árpád, Kiss Sándor, Kiss Ernő, Kovács Sándor, Kürty Lajos, Kübüs Sándor, Kövér Lajos, Kovács József, Kovács Miklós, Klein Tibor, Tyiák János, Kelemen Jakab, Labatka Pál, Moldován Pál, Pop Moldován Emil, Szabó Géza, Muntean Ferenc, Bodnár Flórián, Faragó Vilmos, Faragó Béla.

Október 29-én a következők ügyeit tárgyalják: Lindenfeld Sándor, Luszt Sándor, Levendel Lipót, Lőrinc Dávid, Molnár Ervin, Molnár Valentin, Moskovits István, Mihutiu Márton, Matic György, Meisner Ferenc, Mihutiu József, Mandel György, Maior Ferenc, Magyari Dániel, Nagy A. János, Nuszbaum Sámuel, Ocsay Viktor, Puskás Károly, Pető Ambrozius, Petrubán Miklós, Popoviciu Petre, Filip Imre. Róth Jenő, Reich Adolf, Remer József, Rossea Dumitru, Rosenfeld Sándor, Raduciner Gyula, Raduciner Tibor, dr Szirmai Lajos, Stern András, Szántó Sándor, Szalku Ferenc, Szirmai Sándor, Stahl Nándor, Strasser Alajos, Szabados Pál, Szücs József, Stán Illés, Schwartz Adolf, Stadler Nándor, Szántó Sándor, Szántó Dezső, Steiner Viktor, Steiner Sándor, Steiner László, Steiner Gusztáv, Schwartz Lajos, Fodor Lajos, Tóth András, Ullmann Ferenc, Viszokay István, Vlasz József, Winkler Tibor, Weisz Nándor, Zoltán Ferenc, Zétényi András, Zelinka János.

A „Nagyvárad" ezentul minden nap közölni fogja azoknak a névsorát, akiknek felebbezését a biróság kitüzte.

—

5, 7 és 9 órakor **Dorian filmszinház** 5, 7 és 9 órakor

Ma, pénteken premier

ÉLJEN A KIRÁLY

ÉLJEN A KIRÁLY

Egy királyság, egy forradalom és egy kisfiu története 8 felvonásban.

Főszerepben: JACKIE COOGAN. — Rendes helyárak!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Jónás Demeter cáfolja, hogy a fakitermelésnél visszaélés volna

A faszállítási bonyodalmak tisztázása végett dr Bucico Coriolan tegnapra tanácsülést tüzött ki, amelyre a Grünstein-cég képviselője is meghivást kapott. A városháza folyosóin össze is gyültek az érdekeltek, megjelent Jónás Demeter volt gazdasági tanácsos is, azonban az ülés nem volt közbejött látogatások és egyéb akadályok miatt megtartható.

A faügyet a polgármester határozatából és a szállitást eszközlő cég kivánságára is teljesen a nyilvánosság előtt fogják letárgyalni.

A tegnapelőtti nap kipattant kellemetlen szituációnak egyelőre tehát semmi fejleménye nincsen. Valószinünek tartjuk, hogy az események iránt dr Regman Miklós prefektus is érdeklödik, mert csütörtökön a déli órákban dr Tatu tanácsost magához hivatta.

Dr Bucico polgármester kijelentette, hogy egyelőre még nincs nyilatkozni valója, mindaddig, amig a kérdésben nem lát tisztán. Ma feltétlenül összeül az az értekezlet, amely módot nyujt a Grünstein-cégnek arra, hogy az elhangzott, bár nem a fatermelővállalkozóra konkretizált vádakra, észrevételeit megtegye és a helyzetet mindenképpen ismertesse.

Munkatársunk beszélgetett Jónás Demeterrel, a volt gazdasági tanácsossal, akire látszólag és részben az ügy ódiuma hárul. A volt gazdasági tanácsos adatokra és okmányokra hivatkozva, utasitja vissza azt a feltevést, mintha a faszállitások körül panama lehetne.

Az ügy érdeméről különben a következőket mondotta:

— A kitermelés befejezéséről jelentést tettem még annak idején a tanácsnak és ismertettem azt is, hogy a város a fakitermeléssel milyen magas összeget takarított meg. Nehogy az iskolák és közintézmények késedelmet szenvedjenek, a müszaki ügyosztály javaslata alapján egy általános kiutalásra kértem a tanácstól felhatalmazást, illetve engedélyezést a szükséges famennyiség ki- és elszállitására. A tanács által aprobált kiutalás szerint néhány iskolai szállitást el is rendeltem s a mennyiség átvételét az iskolaigazgatók végezték. Erről a tanácsnak esetről-esetre jelentést tettem.

— Mégis, hogyan tartja lehetőnek tanácsos ur, hogy a leszállitott fakvantumokban a tanácsban való bejelentés szerint olyan jelentékeny hiány tapasztalható.

— Először nem hiszem, hogy hiányok volnának, hiszen az igazgatók, akiknek a fára szükségük van, aligha vettek volna át kevesebb mennyiséget, mint amennyi nekik dukált. Megtörténhetett azonban az, hogy az iskolaigazgatók, vagy mások, akik erre jogosultak, a leszállitás és átvétel megtörténte óta már eddig is használtak fel a tüzifából.

— Az ügy tisztázása végett és a közönség megnyugtatására szivesen venném, ha a polgármester ur engedelmével a gazdasági ügyosztálynál elfekvő dosszákból bizonyithatnám, hogy ugy a fakitermelésnél, mint a közintézmények számára való szállitások alkalmával semmiféle visszaélés nem történt.

Legalább is a gazdasági ügyosztály részéről nem s feltételezem, hogy a többi érdekeltek és intézmények részéről sem,

amelyekről különben müködésem alatt meggyőződtem, hogy soha szabálytalanságot nem követtek el.

— Az egész botrányt nem is minősitem másnak, mint az ellenem intézett személyes hajsza folytatásának. Állok szivesen rendelkezésére bárkinek is, de az ügy elintézéséig is szivesen venném ugy én, mint a közönség, hogy ha a személyes részletek mellett gondoskodás történne arról is, hogy az iskolák és közintézmények ne szenvedjenek hiányt. Eddig is már megtörtént, hogy tüzifahiány miatt több iskola napokig nem tartott előadást.

Argaman, tapestra, velvet szőnyegek, abgepast és futó, valamint spárga szőnyegekben a legnagyobb raktár:
Leitner Márton rt.-nál

* Ha elutazik külföldre, vizumot 24 óra alatt kap a Hegedüs Hirlapirodában.

Külföld

A Cuza-szövetséget tárgyalta ismét a magyar nemzetgyülés

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyülés tegnapi ülésén Györki Imre a letartóztatott 40 Vági-féle szocialista érdekében emelt szót, akiket statáriális eljárás alá akarnak állitani. Györki kijelentette, hogy a Vági-féle mozgalmat maga a kormány segitette elő és Gömbös ünnepi vacsorán beszédben üdvözölte az uj alakulást. — Amilyen utálattal vagyok eltelve a bolsevista mozgalommal szemben, éppen olyan undorral fordulok el, mondotta Györki, attól, hogy ezekben az ügyekben statáriális eljárást alkalmazzanak. Nem bitóval és börtönnel, hanem szociális törvények alkalmazásával kell megoldani a nagy problémát.

Peszthy Pál válaszol az interpellációra. A kommunista mozgalom egész komoly volt. A magyar igazságügyminiszter állitja minden más kijelentéssel szemben, hogy Kun Béla Bécsben tartózkodott. Szigoru lépésre van szükség és ezért az ügyészség statáriálisan vezeti le a vizsgálatot.

Rupert Rezső az ellen titlakozik, hogy a Kossuth-párt gyüléseit nem engedik meg. Debrecenben azzal utasitották a népgyülési engedélyt vissza, hogy azon olyan politikusok szerepeltek volna, akik részt vettek a Károlyi-kormányban. A kormány pártján is vannak ilyenek számosan. Nagyatádi Szabó a bársonyszékből jelentette ki a Bethlen-kormány idején, hogy soha tisztességesebb emberekkel nem ült együtt, mint a Károlyi-kormány idején, A Kossuth-párt nem, de Cuzáék rendezhetnek gyülést Budapesten.

Rakovszky Iván belügyminiszter válaszol az interpellációra:

— A Cuzával való összejövetelre nem kértek engedélyt, igy a rendészeti hatóságok arról nem szerezhettek tudomást. A miniszter arra hivatkozik, hogy a szocialistáknak azért ad engedélyt gyülésekre, mert azon nem szerepelnek a forradalom résztvevői.

Peidl Gyula: Én is tagja voltam az októberi kormánynak. Vegyék tudomásul, hogy a szociáldemokrata párt ma is az októberi alapon áll.

Rupert Rezső: Naivitás, hogy a budapesti rendőrségnek Cuzáék gyüléséről nem volt tudomása. Minden szállodában detektivek őrködnek. Jellemző, hogy a belügyminiszternek a Cuzáék és a magyar fajvédők szövetkezésével szemben utólag nincsen elitélő szava. Különösnek kell tartani, hogy amikor a magyar fajvédők a magyar nemzet ellenségével szövetkeztek, a kormány utólag sem mond véleményt erről a szövetségről.

Peidl Gyula: Szivök szerinti ez a szövetkezés!

Rupert: A mi hazafiságunk tisztább és becsületesebb, mint azé a párté, amely a hazafiság nevében tobzódik a hatalomban. Az a jelszó, hogy nem akarok katonát látni, először Pólában hangzott el, ahol átadták a hadiflottát.

Vázsonyi Vilmos Gömbösék ellen

Budapestről jelentik: A Nemzeti Demokrata Párt tegnap társasvacsorát rendezett, melyen Vázsonyi Vilmos volt a főszónok és természetesen a magyar nemzetgyülésen lejátszódott botrányról és a Cuzaügyről tartott nagy beszédet. Azok a magyar urak, — mondotta Vázsonyi, — akik leültek a közös gyülölködés asztalához tanácskozni, kitaláltak egy uj és nagyszerü gondolatot, hogy ők fogják megszabaditani Magyarországot és az egész világot a zsidó uralom zsarnokságától. Ezzel az eszelősök számára kitalált mesével akarják traktálni a népet. Manifesztumukban pedig kijelentik, hogy a világháborut a zsidó banktőke csinálta. Ennek a bárgyu mesének nincs semmi alapja, mert tudott dolog, hogy a monarchia felosztása már rég el volt határozva. Ha a tisztelt magyar fajvédő urak — mondja Vázsonyi — az én böröm árán és az összes zsidók bőrének árán akarják menteni Magyarországot, hát én Eckhardt és Gömbös urakkal ezt az alkut megkötöm. Nyolcmillió magyar közül kirekeszteni a magyarok százezreit, ezt nevezik ők nemzeti politikának. Egyszerre csinálni antiszocialista politikát és egyszerre hirdetni a gyülölködésnek azt a tanát, hogy százezrek és százezerek nem ismertetnek el magyaroknak, ez nemzeti politika?

— Nekünk — mondotta Vázsonyi — az igazságot kell képviselnünk minden kisebbséggel szemben, mert különben nincs jogunk a mi kisebbségeink elnyomásáról panaszkodni. Minden magyar testvér egybeolvadását kell mutatni kifelé, hogy senki ne hivatkozhassék arra, hogy Magyarországon a jogegyenlőségnek súlyos sérelmei vannak. Példátlan — mondotta, — a civilizált népek parlamentjeiben, hogy az ország polgárai-

Apolló mozgószinház
5, 7 és 9 órakor.

SLÁGER! Ma, pénteken SLÁGER!

Molnár Ferenc remekműve

A TESTŐR

8 hosszu felvonásban.

A főszerepben:
CORDA MÁRIA, a Rabszolgakirálynő főszereplője és ALFRED ABEL.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nak egy részét a parlamentben szabadon lehessen támadni. Ezután Eckhardt szerepelését ismerteti Vázsonyi és beszéde végén ezeket mondta:

— Teljes mértékben mindnyájan azonositjuk magunkat Fábián Bélával és kijelentem, hogy én is a Gömbös úr fülét fogtam meg és remélem, hogy ő érzi is, hogy megfogtam.

Végül Fábián Béla szólalt fel és a Zsilinszky-affért ismerteti. Én itt — mondotta — Gömbös Gyulával szemben sértő kifejezést alkalmazni nem akarok, mert nem szabad megsértetni azt, akit lovagias elégtételadásra és vevésre képesnek nem tartunk.

Elveszett a nyugdijalap

1874-ig kell visszamenni. A latin szertartásu káptalan birtokán szecskát vágott egy béres, Nagy Ferenc. Vágta, vágta, közben valami rendetlenség keletkezett az istállóban, oda nézett. A balta rossz helyre ment, levágta a kezefejét. Kórház. Negyedév mulva visszakerül a béres a tanyára. Mit csináljanak vele? Csösznek alkalmazzák. Igy is jó. Mostanig csőszködött.

Jött azonban az agrárkisajátitás s a földeket elvették a káptalantól; a káptalan tehát elbocsátotta a csőszt, aki már őszbeborultan járta az élet utjait. Mikor levágta a kezefejét, fiatal volt, most megrokkant, öreg. Mit tegyen, ha elveszett a kenyere? Beperelte a káptalant. A bíróság előtt ügyvédje, Mocan dr kifejtette, hogy neki kártalanitás kell. A káptalan képviselője, Hunya Benedek dr kimutatta, hogy a földeket elvették, a nyugdijalap tehát elveszett, különben sem nyugdijjogosult a béres. Palánkay Károly táblabiró tanácsa erre elutasitotta keresetével a csőszt. Ezzel megkezdődött a nagy agrárreform velejárója, a kisexisztenciák tragédiája.

Miért lett öngyilkos Pazár Andor pesti bankigazgató

Budapestről jelentik: Szerdán délelőtt a Magyar-Német Bank épületében a bank vezérigazgató helyettese, Pazár Andor, mialatt a szomszédos szobákban az igazgatóság tagjai tárgyaltak, revolveréből **melibelőtte magát.** A revolver eldörrenésének hallattára az igazgatóság tagjai befutottak Pazár szobájába, ahol az igazgató-helyettest karosszékében hátradőlve halottsápadt arccal találták. A gyorsan előhivott mentők Pazárt a Fasor-szanatóriumba szállitották, ahol az igazgató-helyettes rövid szenvedés után anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, sérülésébe belehalt.

Pazár öngyilkossága mögött egy sokáig igen szolidnak tartott budapesti nagy bank összeomlása áll. A Magyar-Német bank a háboru utáni konjunkturákban tört előre s ez az előretörés nem választható el vezérigazgatójának, egy Szász Dezső nevü pénzembernek hazárd működésétől.

Szász Dezső merész manipulációja azonban visszafele sült el és maga a vezérigazgató egy szép napon azzal hagyta el Budapestet, hogy Szalonikibe megy és ott kezd tárgyalásokat egy érdekeltséggel abból a célból, hogy vagy Görögországban, vagy Konstantinápolyban lóversenypályát épit. Távozása után Szász egyáltalában nem adott magáról életjelt s igy a bank ügyeinek lebonyolitása helyettesére, Pazár Andorra nehezedett.

A könyvek átvizsgálásakor aztán kiderült, hogy egyes részvényeket Szász Dezső négyszer-ötször is eladott s a bank hiánya 15 milliárd korona. Szász Dezső ellen az igazgatóság bünvádi feljelentést tett s bár helyettesét, Pazár Andort mindenki korrekt embernek ismerte s ellene feljelentést senki sem tett, Pazár mégis attól való félelmében követte el öngyilkosságát, hogy Szász Dezső büneiért őt vonják felelősségre.

Budapestről jelentik: A Magyar-Német bank összeomlása ügyében beadják a feljelentést, a mely felsorolja azokat a manővereket, amelyeket Szász Dezső vezérigazgató korában hajtott végre és amelyek az összeomlást okozták. Az egyik vádpont szerint a pénzszekrényből, ahova csak Szásznak volt kulcsa, kétszázhatvanezer részvény közül csak százkilencvenet találtak. Szász a részvények eltünéséről elfogadható magyarázatot nem adott. Az okozott károkat husz-huszonöt milliárdra becsülik.

Izgalmas választási mozgalmak Csehszlovákiában

A magyar nemzeti párt zászlót bontott Érsekujvárott — A tótok önállóan indulnak harcba és pénzt kapnak Amerikából a választási célokra

Csehszlovákiában meglehetős izgalommal és a politikai pártok nagy fölkészültségével indult meg a választási harc az egész fronton. Érsekujváron a napokban a magyar nemzeti párt bontott zászlót és a magyarság kiküldöttei Szlovenszkó és Ruszinszkó minden részéből sok ezrével jelentek meg. Erőteljes, nyilt és őszinte szavak hangzottak el ezen az ülésen és Szent-Iványi József, a szlovenszkói magyar politika vezére adott hatalmas beszédében figyelemreméltó képet ad az ottani magyarság helyzetéről és viszonyairól. A magyar nemzetipárt — mondotta — nem egyes személyek létrája, nem sorokat bontó próbálkozás, de az egész magyar nemzeti kisebbség nevében élő gondolat, a magyar egység gondolatának magja. A nemzeti alapon való szervezkedést mondja ki. Be kell járni — fejtette ki beszédében — Szlovenszkó és Ruszinszkó minden részét és reá kell mutatni, hogy az adók elviselhetetlenek, a nyomortanyák száma igen nagy, pusztulás fenyegeti a termelést, a kereskedelmet, a nyugdijasok és elbocsájtott tisztviselők pedig éheznek. Reálpolitikát és gyakorlati programmot hirdet, ha adandó alkalommal a kormányzásban is részt vehessenek a magyarság hivatott vezetői. Küzdeni fognak a jelenlegi cseh kormány ellen, az üres irredentizmus uszitó hatása és csuszó-mászó magyarok ellen. Testvéri együttmüködést kiván a szlovenszkói keresztényszociálista párttal, valamint a szlovenszkói németséggel. A szlovákság minden részével pedig békés és egyetértő munkát akar az ott élő magyarság.

A kisgazdapárt, a népességnek képviselői jelen voltak az ülésen és csatlakozásukat fejezték ki a munkássággal egyetemben. A magyar szlovák, német és ruszin fog kezet ezen a gyülésen, — mondotta a másik két szónok, Tököly dr és Moléter István dr, aki többek között ezeket mondotta:

— Valamennyien egyenranguak vagyunk — mondja az alkotmánylevél. Ha egyenranguak vagyunk, ne kezeljenek ugy, mintha jogtalanok lennénk. Nem vagyunk meghóditott tartomány. Masaryk elnök irja legutóbbi müvében: A sok nemzetiség a különböző nemzetek iránti türelemre és megértésre vezet. Hol van ez a türelem? Ugyanő irja, hogy Ausztria legnagyobb büne a lelkiismereti szabadság eltiprása volt. Ebben azonban a mostani kormányzat éppen olyan bünös.

Itt nem kolonizáció, de kilakoltatás folyik. Végül elhatározták az **összes kisebbségek egységes frontjának megteremtését.**

De rendkivül érdekes a csehországi szlovák nemzetipártnak, a tótoknak választási készülődése is. Befejezett tény, hogy a tótok önálló listával mennek az országos választási küzdelembe. **Nyilt harcot jelentettek ki a csehek ellen.** Uj napilapokat létesitettek és jellemző, hogy a csehek elleni választási küzdelemhez az anyagi lehetőségeket **az amerikai szlovák liga biztositotta és Amerikából jelentős összegeket küldtek a választási célokra.**

Beszámoló Palesztináról

A helyi Agudas Izrael folyó hó 4-én látogatott gyülést tartott, melynek keretében Sternberg Izsák, aki a hetekben érkezett vissza palesztinai tanulmányutjáról, részletes előadást tartott, amelyet érdekességénél az alábbiakban ismertetünk:

— Mielőtt a Palesztinában látottakról beszámolnék, afelől kivánnám biztositani önöket, hogy objektiv leszek és bár meggyőződéses Agudista vagyok, az igazság utjáról semmiféle pártszempont kedvéért sem fogok letérni, Mielőtt azonban a voltaképpeni utam leirására rátérnék, előbb kötelességemnek tartok megemliteni egy mulasztást, mely mulasztást a constancai palesztinai hivatal követte el, azzal, hogy nem gondoskodott arról, hogy egy hajón, mely kizárólagosan zsidó utasokat szállit, a zsidók által is élvezhető rituális koszt kapható legyen. És a mulasztását még azzal is tetézte, hogy meg is fizettette ezt az élelmezést. Ezt a mulasztást azért emlitem meg, hogy az illetékes vezetők erről tudomást szerezzenek és ezen szégyenletes állapoton mielőbb változtassanak.

— Ezek után a hajó elindulásával kezdem. Hajónk elindulásának pillanata reám soha el nem felejthető mély benyomást hagyott. Az induló hajó összes utasai, mindnyájan mint egy ember, héber dalra zenditett és örömkönnyeket hullatva örvendett, hogy a rég óhajtott céljához, az igéret földjéhez közeledhetett. A hajó lassan-lassan távolodott a parttól és mi mindnyájan ugy éreztük, hogy egy éneklő zsidó szigeten élő testvérek vagyunk, akiknek csupán egy céljuk van, mielőbb az ős hazánkat megláthatni, E gondolat hatásától eltelve énekeltünk a halucok végtelen körtáncához héber dallamot és bár száraz élelemmel kellett a hajón az egész uton beérnünk, a jó hangulat egy percre sem hagyott el bennünket.

— Kimondhatatlan érzés fogott el, midőn végre halvány ködként, messziről szentföldünket megpillantottam, amidőn a Kármel-hegység pompás méltóságában szemeim előtt kibontakozott. Hogy milyen érzés fogott el akkor, azt leirni egyáltalán nem lehet és azt szavakba foglalni lehetetlenség, ezt csupán látni és élvezni kell. Haifa városa volt az első város Palesztinában, amelyet már messziről megláttam. E város természeti szépsége folytán, reám nagyszerü benyomást gyakorolt és szépségének látásával nem is tudtam eltelni. A város előtt a szép, csendes, kék haifai öböl terül el. Háttérben pedig Kármel-hegysége nyujt kellemes látványt. Különösen impozáns benyomást gyakorolt a Kármel lejtőjére épitett modern zsidó Hádár Hákármel zsidó városrész, mely városrésznek közepén festői látványt nyujt a monumentálisan épitett zsidó technikum és reáliskola épületei. Ezen mesés fekvésü zsidó kertvárosnak nem is tudtak volna találóbb elnevezést adni, mint Hádár-Hákármel, azaz a Kármel disze.

— Hádár-Hákármeltől balra, félkör alakban a tengerig huzódik a Bát-Gálin, az az „Habok lánya" elnevezésü — mondhatni rövid idő alatt a földből nőtt — ma már pompázó palotákkal beépitett zsidó városrész. Töle jobbra egy meredek hegy tetejére épitett tündérvárszerü zsidó negyed, melynek neve Nevé-Sáánán. E zsidó városok tényleg körülveszik a régi arab Haifát, mely ugy fest az ő szük utcáival, mintha a középkorból ottfelejtették volna, a körülötte elhuzódó modern város közepén.

— Az ember, ha saját szemével nem látná, el sem hinné, hogy e köből épült szép paloták, pompázó kertjeikkel együtt, mind rövid egynéhány év alatt épült és szorgos zsidó kezek müvei. Itt minden az utolsó szegig, zsidó szorgalom élő bizonysága. Zsidók épitették, zsidók vájták sziklák közé tágas, tiszta utait, zsidók fektették le és minden házhoz már be is vezették a vizvezetéket, csatornákat és a hires zsidó Ruthenberg mérnök által megtervezett és felépitett elektromos müvek vezetékeit.

— Hihetetlen, de valóság, hogy mindezeket az „inproduktivnek csufolt" zsidók rövid nyolc év alatt épitették. A többi tisztán zsidó városok és kolóniákon kivül, amelyekben a zsidó szorgalom és kitartás szinte csodákat müvelt, már itt is, Palesztina északi határán minden a zsidó munkakedv és eredményességét dicséri. Festői látványt nyujtanak este a villannyal kivilágitott Nwéé-Táánán, Hádár-Hákármel és a Ruthenberg-müvek épületei, mintha ezer és ezer csillag fénye világitaná meg az alul elterülő sötét arab városrészt, amely felett a zsidó tudás világosságának fénye világit. (Folyt. köv.)

ROSE vonósnégyes
november 13-án Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ma osztják ki jégkárosultak segélyét

Megirtuk, hogy a nyári óriási jégverés károsultjai részére a város 100 ezer, a megye 500 ezer lej folyósított. Ezt a hatszázezer lejt ma osztják ki a falvak között. Összesen negyven falu részesül a segélyben, melyet az alispán, a pénzügyigazgató, a consilier agricol, a megyei főjegyző és főszámvevő személyesen fognak átadni a községek delegációjának jegyzőkönyvek felvétele mellett. A károsult községek delegációjába a biró, a pap, a tanító és a jegyző vannak felvéve, akik a károsultak korábbi megyei összeirása alapján kötelesek a segélyt a teljesen szegény emberek között kiosztani a kiosztásról tiz napon belül az alispánhoz részletes jelentést tenni.

Kizárólag szegény emberek kaphatnak a segélyből, nagyobb gazdáknak, akik birtokaikra köllönt szerezhetnek, nem szabad juttatni. A károsult községek 10, 20, 30, 40 ezer lej segélyeket kapnak.

A legtöbb segélyt Ternye község kapja, amelynek 70 ezer lejt folyósitanak. Kilátásba helyezték Regman Miklós prefektus intervenciójára az államsegélyt is a károsultak részére, amit később fognak kiosztani, de ezirányban még intézkedés nem történt. Tagadhatatlan, hogy édes kevés ez a pénz, amit a községek kapnak ahoz a veszteséghez, ami érte őket a jégveréssel, amely az egész határt tönkretette.

Az uj Paganini Váradon

Egy 32 éves művész csodálatos élettörténete

Florizel von Reuter, akit a világsajtó az uj Paganini névvel becéz s akit keleteurópai turnéja során egyetlen estélyét kedden tartja meg Nagyváradon, az északamerikai Davenportban született. Már 7 éves korában egy csikágói mester tanitványa volt, nyolc éves korában pedig Londonban, majd Brüsszelben folytatta tanulmányait. 1901-ben már Genfben van, ahol Henri Marteau vezetése alatt 1 és

mint 9 éves fiu, a világon egyedül kapta meg a »Diplome de virtuositéet capacité«-t.

Tiz éves kora óta már ismert előadó a nagy nyugati városokban, 11 éves korában előadják Londonban egy symfoniáját, a következő évben Sinaiában koncertezik a román királyi család előtt és a költői lelkü királyné

egy csodálatosan mély értelmü versben hódolt a fiatal müvésznek.

Ezután Amerika nagy városait utazta be, egy év alatt 80 hangversenyt adott, majd ujból visszatért Európába, egész fiatalon a zürichi zeneakadémia igazgatója lett s ezidőben főként zeneszerzéssel foglalkozott. Müveit a világhirü Eulenburg-cég adta ki Lipcsében.

Elete nagy problémáját a kiséret nélküli hegedü képezte, a nagy komponistákat mind átirta kiséret nélkül s az egész zenei világ egyhangu megállapitása szerint, Paganini egyetlen méltó utóda.

A nagyváradi előadás jegyeit a Láng József utóda cég árusitja (Bul. Reg. Ferdinánd 7/b.)

Sertésvágóhidat követel a közegészségügyi tanács

A vágóhid és a sertésvágóhid kérdése, több közegészségügyi kihágásnak minősitett eset kapcsán ismét előtérbe került. Mi is szóvá tettük már többször, hogy a vágóhid nem felel meg egy ilyen nagy város egészségügyi követelményeinek s a városi tanácsnak komolyan kellene, nagy áldozatok árán is megvalósitani azokat a követelményeket, amit a vágóhiddal kapcsolatosan a kor s a tudomány igényei megkövetelnek.

A városi egészségügyi tanács most tartott ülésén átiratot intézett a városi tanácshoz, amelyben azt mondja, hogy utoljára és nyomatékosan hivja fel, hogy a sertésvágásokat összpontositsa, mert a tanács csak igy vállalhatja a felelősséget a közegyasztásra kerülő husok minőségéről. Ellenkező esetben a vágást az egész város területén beszünteti s a közönség zsir és sertéshus nélkül marad.

Hasas Sándor megyei főállatorvos javasolta, hogy a vágóhid egyik vágócsarnokát addig is, amig külön sertésvágóhidat épitenek, alakitsák át rövid időn belől sertésvágásnak, megfelelően. Ehez a javaslathoz hozzájárult Popovici vágóhidi főállatorvos is, annál is inkább, mert a vágóhid statisztikája szerint a szarvasmarha vágás csökkent az utóbbi hónapok alatt s ez a leszálló tendencia állandónak mutatkozik.

·LEGUJABB·

Maniu Gyula tárgyalásai Kolozsvárott

Kolozsvárról jelentik: Maniu Gyula, amint azt már Sándor József hétfőn kijelentette, tegnap Kolozsvárra érkezett, hogy ott bizonyos politikai tárgyalásokat folytasson. Tegnap este a nemzeti-párt klubhelyiségében fontos politikai megbeszélések voltak, amelyen Maniu elnökölt.

Bukarestből jelentik, hogy az egyesült ellenzék közös ügyeik intézésére vezérlőbizottságot választott, amelyben a nemzeti-párt részéről Jorga és Maniu, a paraszt-párt részéről Lupu és Micahlache vesznek részt.

Madgearu a paraszt-párt nevében egy politikai gyülésre kért engedélyt Bartianu miniszterelnöktől, amelyet vasárnap Aradon szándékoztak megtartani. A miniszterelnök különféle okok miatt megtagadta a gyülés engedélyezését.

Beavatott helyről nyert értesülés szerint a községi választások határidejét december 15-ére tüzték ki.

A polgármester már utasitást is adott a mérnöki hivatalnak a sertésvágóhid tervének kidolgozására s a főmérnök megtartotta helyszini szemléjét.

Ha a sertésvágóhidat felállitják a mészárosoknál levő vágóhidat leszerelik és nem fog többé előfordulni, hogy állatorvosi vizsga nélkül sertéshus kerülhessen a forgalomba.

Október
27
Kedd

FLORIZEL von REUTER
az uj
PAGANINI

Jegyek: Láng József utóda cégnél, Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 7-b.

* **Sulyok István Bukarestben.** Sulyok István a királyhágómelléki egyházkerület választott püspöke tegnapelőtt Bukarestbe utazott, ahol az egyházkerület elismerése és a püspökválasztás megerősitésének kieszközlése végett folytat tárgyalásokat. Az egész egyházkerület nagy érdeklődéssel várja a püspök visszatérését.

* **Szinészek küldöttsége a prefektusnál.** A szinészek küldöttsége tegnap felkereste dr Regman Miklós prefektust és arra kérték, hogy a háromszori délutáni előadást, amit a tanács elutasitott, engedélyezze. A prefektus kijelentette, hogy a legnagyobb jóakarattal van a szinészek iránt s a lehetőséghez képest teljesiteni fogja a kérelmüket.

* **Az orvos-, gyógyszerész- és természettudományi egylet** f. hó 24-én, szombaton délután hat órakor a Zsidó Lyceum disztermében szakülést tart. Tárgy: Dr Markovits Andor előadása a terhességi toxicosisokról. Dr Winkler Lajos betegbemutatás.

* **A kolozsvári „Ujság" a „Consum" tulajdonában.** Május hóban szervezte át a kolozsvári „Ujság"-ot nyolcoldalas napilappá az erdélyi ujságirás kitünő vezéralakja Paál Árpád. Paál Árpád lapszervezését az tette szükségessé, hogy a „Keleti Ujság", amelynek Paál Árpád éveken keresztül irányitotta politikáját, egy magyar-párti kérdésben ellentétbe került a nagynevü publicisztával Paál Árpáddal együtt váltak ki s mentek át a „Keleti Ujság" kötelékéből az „Ujság"-hoz dr Zágoni István, Nyiró József, Szentimrei Jenő s még két-három más ujságiró. Az „Ujság" szerkesztését s egyben adminisztrálásának vezetését azonban még Paál Árpád sem tudta egyszemélyben huzamosabb ideig ugy ellátni, mintha a szép jövőre hivatott erdélyi lap külön adminisztrációval indult volna közönséghódító útjára. Erre való tekintettel a lap már régebben folytatott tárgyalásokat egyes tőkés-csoportokkal, mig végre tegnap sikerült megegyezést létrehozni a „Consum" közgazdasági lapvállalat és az „Ujság" érdekeltsége között. Az „Ujság" a megegyezés szerint a „Consum" tulajdonába megy át, a lap vezetését azonban továbbra is Paál Árpád látja el. Paál Árpádon kivül a „Consum" az „Ujság" szerkesztőségéből nem vesz át munkatársakat.

A Tizparancsolat-
ban az összes hires amerikai szinészek játszanak

* **A megyei tisztviselők nyugdija.** A vármegyéhez a belügyminisztertől rendelet érkezett, hogy a megyei régi nyugdijasok nyugdiját a megye háztartási alapjából kell fedezni. A rendelet, amelynek értelmében egy millió kétszázezer leit a háztartásából a nyugdijak fizetésére kell forditani, nagy nehézséget fog okozni a megye háztartásában. Az uj nyugdijtörvény szerint 1926. január elsejétől a megyei nyugdijalap megszünik és máris október 1-től a tisztviselői és jegyzőkartól az eddigi 4 százalék helyett tiz százalékot vonnak le az állami nyugdijalapra. A törvény azonban a már nyugdijazott jegyzőket és tisztviselőket nem veszi át, hanem a megyét kötelezi ezek nyugdijának kifizetésére. A megye háztartása súlyosan megérzi a nyugdijasok terhét, de természetesen a nyugdijakat kifogástalanul fizetni fogja.

* **Elsejétől munkaidő ellenőrző könyveket vezetnek be a városnál.** A prefektus rendeletére november elsejétől kezdve munkaidő ellenőrző könyvek lesznek a Városházán. Minden hivatali idő megkezdésekor és befejezésekor alá kell irni az ellenőrző könyvet az összes tisztviselőknek.

* **Gyermekek eleven ujsága.** Már csak két nap választ el a vasárnap délelőttől, amikor az eleven gyermekujság szórakoztató, szines előadásában fognak gyönyörködni a nagyváradi gyermekek. Gara Ákos a népszerü gyermek-poéta szerkeszti ötletesen az eleven ujságot, amelynek számait a legkiválóbb nagyváradi irók és ujságirók irják. A nagyváradi szinház legjobb tagjai játszanak és közreműködik egy sereg ismert gyermek-mükedvelő is, kiknek névsorát holnapi számunkban közöljük. Az élő gyermekujság rovatait Tabéry Géza, Maróti Sándor, Marton Manó, Hilf László, Kádár István, Kondor László és Berkes József irták. Főpróba szombaton délután négy órakor lesz a Dorian-filmszinházban. Jegyek elővételben 15—50 leis a Dorian-filmszinház pénztáránál válthatók.

A Tizparancsolat
bibliai és modern részből áll.

* **Szabónők figyelmébe! Nagy modell album és friss Chic Parisien érkezett a Hegedüs Hirlapirodába.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

* **Szücs Laci színművész jubileuma.** Régi szép idők forró hangulata, színes és megható emléke elevenedik fel vasárnap este, e hó 25-én a Kath. Kör disztermében. Szücs Laci a magyar kabaré-színpadok érdemes megteremtője, budapesti és vidéki színházak volt tagja és évtizedeken át egyetlen magyar dalénekese, Nagyváradon tartja meg 35 éves színészi jubileumát. Szücs Laci rokonszenves egyénisége és sikerekben gazdag művészi pályája, jól ismert a váradi közönség előtt is, amely a népszerű színművészt jubileuma alkalmából az őszinte érdeklődés és elismerés jeleivel fogja elhalmozni. A jubileumi művész-est gazdag és változatos műsorában a színház kiváló művészei kollégiális szeretettel támogatják a jubiláns fellépésükkel. A gazdag és nívós műsor keretében fellépnek Jósika Mici, Petróczy Alice, Benes Ilona, Horváth Marietta, L. Hollós Juci, H. Körösy Juci, Szendrey Józsa, Lengyel Vilmos, Darvas Ernő, Ocskay Mihály, Stoll Béla, Galambos Elemér, Földes Imre rajzolómüvész, Gara Ákos konferál. Előadás kezdete 9 órakor. Jegyek elővételben kaphatók a Hegedüs Hírlapirodában és vasárnap egész nap a Kath. Kör jegypénztárában. A terem kellemesen fütve van.

* **A belényesi országos vásár** időpontjában változás állott be. Az országos vásárt nem a jövő héten, hanem november 12—13. napján tartják meg.

* **Öngyilkos lett a Magyar-Német Bank igazgatója.** Budapestről jelentik: Pazar Andor, a Magyar-Német Bank budapesti igazgatója mellbelőtte magát. Az öngyilkosság oka, minden valószínüség szerint, anyagiakban kereshető.

* **Három hónapra itélték izgatás miatt Budaváry Lászlót.** Budaváry László kis ugocsai tanitóból lett az egyik leghangosabb ébredő. A hordó politikusok sorába tartozott Budaváry-Butulescu László, aki izgatásaiban nem ismert határt. Legutóbb az erzsébetvárosi bombavető, a husz gyilkosságért halálra itélt „Márffy Józsefet a lángelkü magyar"-ral kapcsolatban irt Budaváry egy olyan antiszemita cikket, amelyért a budapesti törvényszék, mint jelentik, három havi fogházra itélte.

Kitünő termetet adó fűzőpótlókat és egészségileg is előnyös, toalettekhez való kényelmes haskötőket készit Kovács Sándorné speciálista Podgoria és Sinaia (Nilgesz-telep.) Előzékeny, gyors kiszolgálás.

A Tizparancsolat

a zsidók és a keresztények története.

* **Uj állampolgárok.** Az állampolgársági felebbezéseket felülvizsgáló bizottság Stancescu kir. táblai elnök elnöklete alatt tegnap délután ülést tartott. Érdekes, hogy a honpolgárok közé nem vették fel, mert annak idején nem jelentkezett Vaiszlovich Emilt, aki most kénytelen volt a bizottság előtt igazolni váradi születését. A bizottság, természetesen felvette az állampolgárok névsorába. Elfogadták a következő felebbezéseket: Antal Borbála Carola apáca, Lendvai Erzsébet, Digna apáca, Hajtmanek Ludmilla Olivia apáca, Mészáros Mihály, Kiss Erzsébet, özv. Kopp Sándorné, Nadányi Anna, Landzau Juda M.-Sziget, Bödő Albert Bihar, Dávidovics Zelma és Mózes M.-Sziget, dr Damján Arthur és Miksa M.-Sziget, Dobra Mihály M.-Sziget, Fischmann Jakab Ábrahám Sziget, Frank Márton Telegd, özv. Fried Salamonné M.-Sziget, Fried Ignác M.-Sziget, dr Gara Arthur Sziget, Goldstein Ábrahám Sziget, Gonda Fülöp Nagyvárad, Gönczy István Sziget, Grosz Izsák Sziget, Holissza János Bihar, Juszkó László Sziget, Kertész Jenő Várad, Klein Alajos Várad, Klein Herman Várad, Kohn Amália Várad, Komáromy Józsefné, Nádas Róza Sziget, Nagy Ferenc Sz.-Nagyfalu, Muresán János Telegd, Nagy Ferencné, Holmok Emma Várad, özv. Iván Aurélné, Popovics Ella Várad, özv. Orstein Dávidné, Krausz Aranka Várad, Perl Klára Sziget, Pojanka Dezső Sziget, Prizán Adolf Sziget, Rieger Tóbiás Várad, Schectoter Gyula Várad, Stoull Nuszem Sziget, Szilvássy István Várad, Strelkó Katalin Sziget, Tóth Elek Várad, Vaszista József Sziget, Veisz Simon Várad, Zepecauel Bélánė, Alemnyuk Anna Sziget, Béczy Károly Zilah, özv. Váry Károlyné, Rézi Gizella Nagybánya, Grünspan Perl Pepi Sziget, Szilágyi Szabin Várad, Gulácsy Mihály Várad, Opre Sándor Várad, Pap András Várad. Elutasitották a következők kérését: Dr Schönfeld Jenő, Zipsz Antal, Philipp Sándor, Kaufmann Izrael Mendel Sziget, Klein Henrik Várad, Knopf Izrael Sziget, Lukács József Sziget, Ringleite Lipót Sziget, özv. Schönfeld Jakabné, Wilhelm Berta Várad, Ürögdy Ferenc Várad, Neufeld Wolf Vilmos Sziget, iratait pótlására utasittattak: Diószegi Róbertné, Zimmer Mária, Fejér András Sziget, Szabó Dezső Várad, Szabó Péter Várad.

* **A Cion-templomban** az istentisztelet péntek este háromnegyed 6 órakor kezdődik.

* **Mansberger Gusztáv** kárpitos és diszitő Vlahuta (Szent János)-utca 7-a. Mindenféle kárpitos munkát vállalok, kész hencserek állandóan raktáron.

* **Halálba kergetett a nyomor egy öreg embert.** Tegnap reggel értesitették a rendőrséget, hogy a Muzeumkertben felakasztotta magát egy ismeretlen öreg ember. Wolff és Zilahy kapitányok jelentek meg a helyszinen dr Maior László tisztiorvossal. A Berettyó szabályozási társaság kerítésén találták meg a hullát. A bizottság kétségkivül megállapitotta, hogy öngyilkosság történt. Előkerülnek a hulla zsebéből a bucsulevél, az igazolványok, egy munkakönyv stb. Pető János 69 éves zilahi születésü gépészkovács az öngyilkos, akit a bucsulevél szerint a nyomor kergetett a halálba. Egy óralánc és egy szeptember 15-éről keltezett zálogcédula sejtetik, hogy Pető Jánost a nyomor kergette a halálba. Bucsulevele „Puki" megszólitással kezdődik és egy Nagykárolyban kölcsön adott összegről intézkedik.

A Tizparancsolat

az emberiség filme.

* **Ki lehet hiteles fordító?** A peres eljárás során az ügyiratokhoz csatolt idegen nyelvü okiratok forditását és hitelesitését szabályozza az a rendelet, amely a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg. Forditó e szerint csak az lehet, aki vizsgát és esküt tett, autorizációt kapott a tábla elnökétől. Minden nagykoru állampolgár jelentkezhetik a vizsgára, aki nem volt vád alatt, nincs gondnokság alatt s a székhelyen lakik. Nem kell tenni vizsgát az ügyvédeknek, közjegyzőknek s akik eddig is forditással foglalkoztak. Ügyvédek saját peres ügyeikben nem működhetnek, mint hiteles forditók. A forditás ivenkint 300 lei, ha a fél készen viszi a forditást 160 lei. A rendelet sulyosan érinti a közjegyzői jövedelmeket. Az autorizációt a tábla elnöke adja. Ugy hirlik, hogy az Ügyvédi Kamara együttesen kéri az összes ügyvédeknek a forditók közé való beiktatását.

* **A vadeladás és vadvétel korlátozása.** Az Inspector de Vanatoare a vadásztörvény 35. §-a alapján a Ministerul de Agricultura si Domenii jóváhagyásával elrendele, hogy a megye területén bárminemü vadat csak a vad eredetét igazoló bizonyitvány alapján lehet eladni és venni. A vad eredetét igazoló bizonylat a községi biróval (primaria) láttamozandó. Vadkereskedésekben kimutatás vezetendő a megvett vadakról és a bizonylat megőrzendő. Piacon és vadkereskedőktől a vad eredetét igazoló bizonylat nélkül talált vadakat elkobozzák, elárverezik s a befolyt összeget a Ministerul de Agricultura si Domenii vadvédelmi alapjára forditják.

* **A katonai kaszinó bérlete.** A Cercul militar, a katonai klub a nagyváradi Orsolya-zárda bérházában 14 szobát rekvirált a régi Biharmegyei Kaszinó helyén, három szobát pedig a lakásokból vett el. Mindezért 8000 lei évi bért fizetett. Mikor az arbitráló biróság megkezdte működését, az Orsolya-zárda is pert inditott a rekvirált helyiségek visszaadásáért, mert azok nem lakásként használtatnak. A biróság a keresetet elutasitotta, viszont kimondta, hogy 1924 május 1-től kezdve évi 77000 lei bért köteles a katonai kaszinó fizetni s 1925 május 1-től kezdve a tulajdonos rendelkezésére bocsátja a kaszinó helyiségeit. Az ügy a legfőbb semmitőszék elé került, amely e határozatot jóváhagyta. Most megjelent a klub vezetőjénél, Mihailescu ezredesnél dr Hunya Benedek, az Orsolyák képviseletében, hogy rendezzék a klub bérletét.

* **Bécsbe, Budapestre, Párisba utazók figyelmébe ajánljuk, hogy vasuti jegyeik megváltását a Hegedüs Hirlapirodában eszközöljék, ahol napi árat fizetnek. Telefon 458.**

Darvas harisnyái legjobb

* **Uj magyar haviszemle indul Kolo** Dienes László, akinek nevét tartalmas, k cikkei és nemrég megjelent kötete által meri Erdély olvasóközönsége, „Korunk" c politikai és világnézeti haviszemle indit K várott. A sok sikertelen szemlekisérlet utá nes László vállalkozásának azért van több tása a sikerre, mivel nem luxust, hanem rendü szellemi szükségletet akar kielé Ugyanis a megindulo szemle nem korlátozz gát irodalmi és müvészeti térre, hanem a k ségi életünk nagy, élő problémáihoz akar zányulni objektiven megirt és a napi párt ka szempontjai felé emelkedő tanulmányo S e mellett főfeladatának fogja tekinteni, lelkiismeretes és pontos képet adjon Erdél gyarságának a világpolitikai helyzetről és lágot ma mozgató eszmékről. Ennek megfe a Korunk minden száma meg fog hozni e világnézeti tanulmányt, egy-két politikai, társadalmi tanulmányt, egy hosszabb re folytatást, egy novellát és e mellett öt á rovatában számon fogja tartani a bel- és kü tika, valamint a világkultura nagy esemé Az utódállamok politikai krónikája, egy l világpolitika, korunk kulturája, nyugati sz folyóiratszemle állandó rovatok kivánják e kapcsolatba hozni az olvasóközönséget a eseményeivel. A havonta nyolcvan oldal delemben megjelenő folyóirat előfizetési ára évre 70 lei. Előfizetéseket felvesz a kolozs Lepage könyvkereskedés.

* **A Hegedüs Hirlapiroda Menet iroda telefonszáma 458.**

Elitéltek a levélosztog postatisztek

A nagyváradi postán hosszu időn keresz talános volt a panasz, hogy a levelekben pénzt s egyéb értékeket ismeretlen tettes szedték. A sok panaszra bünvádi feljelentést postafelügyelőség s a rendőrség ki is nyo hogy a leveleket s egyéb küldeményeket Nicolescu Constantin, Stern László, Sa Demeter és Juga Miklós dézsmálták meg. tatásnál 16 levelet, csekket és más értékeket tak a vádlottaknál, akiket le is tartóztattak. kat elvesztették s tegnap kerültek a büntetőb elé, amelynek tagjai Manea és Aliqua törvényszéki birák voltak.

A vádlottak nem tagadtak, rossz helyze védekeztek. A beidézett husz tanu a levelek ismerte s megjelölte az azokból kiszedett é ket és pénzeket. Nem kivánták a vádlottak büntetését. Tacian Roman és Anghel Dumitru védőügyvédek arra hivatkoztak, h tisztviselők kis fizetés mellett nyomorogtak volt az oka annak, hogy rossz utra léptek.

A biróság a következő itéletet hozta:

Nicolescu Constantint elitélte 6 havi napi fogházra s politikai jogainak 3 évre va vesztésére:

Stern Lászlót ugyanennyire;

Juga Miklóst 2 hónapra és 20 napra;

Sautau Demeter ügyében az eljárást tatják.

Az elitéltek és az ügyész megnyugodt itéletben.

Sautau Demeter ugy került a bünügybe, levélbélyeggyüjtő s a lehullott magyar bélye felszedte s gyüjteményébe helyezte el. Ügyé lön tárgyalják.

Bukarest, október 22. (Zárlat.) Dev Páris 938, London 1025, Newyork 210.5, 847, Zürich 4055, Wien 2965, Prága 625. táki: Font 1015, fr. frank 955, svájci 40, lira dinár 370, dollár 210, osztrák 29.5, magya szokol 610.

Zürich, október 22. (Zárlat.) Berlin bécnyolcad, Amszterdam 2050, Newyork 519, don 2514, Amszterdam 20850, Páris 2260, lánó 2055, Prága 1537.5, Budapest 7270, Bel 920, Bukarest 247.5, Varsó 85, Bécs 7315.

Budapest, október 22. A budapesti bonapiac zárlatai: Buza 380, rozs 250, ta mányárpa 260, tengeri 282, uj tengeri 185.

A külföldi vasuti jegyeket mindenki szigoruan a napi kurzuson árusitja a Nem közi Hálókocsitársaság nagyváradi fió (Hegedüs Hirlapiroda).

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

SZINHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: **Magnetic** (a Titanic hajó katasztró- 3-szor. B) bérlet. Sorozatszám: 20.

Szombat délután: **A nagyságos asszonyt már tm valahol,** vigjátékujdonság, első helyakal. Sorozatszám 21.

Szombat este: **Piros ruhás hölgy,** operettbetttó, P. Geizler Lola, Bellák Aranka, Tompa , Páger Antal, Tompos és Sós fellépésével. etszünet. Sorozatszám: 22.

Vasárnap délután: **Cseregyerekek,** operett, ékelt helyárakkal. Sorozatszám: 23.

Vasárnap este: **Piros ruhás hölgy,** operettnság, 2-szor. Sorozatszám: 24.

Hétfő este: **Piros ruhás hölgy,** operettujdon- 3-szor. A) bérlet. Sorozatszám: 25.

Kedd: **Piros ruhás hölgy,** operettujdonság er. B) bérlet. Sorozatszám: 26.

Magnetic

(Bemutató előadás)

Pásztor Árpád, nyugati értelemben vett elngu ujságíró, akinek cikkei, földkörüli utait örökítő pompás leirásai előkelő klasszt jelentenek az irodalmi utirajzok sorában. nyed és elegáns stilusu iró is, a tegnap beatott Magnetic azonban nem jó szindarab. ábbb novellának kinálkozó téma a tulajdonképeni magva Pásztor Árpád darabjának. Hogy yva-e az a férfi, aki a legnagyobb veszedelem eceiben elhagyja a nőt, a feleséget, akit imád szeret. Az angol gróf, a darab főhőse, a nnyü hajókatasztrófa idegtépő izgalmában feledkezik a feleségéről, csak magára gonhogy saját életét mentse meg. Megveti vagy ábbb szeretheti-e a nő a veszély pillanatában futó férfit? A gyöngeség, a gyávaság ténye áll. És a nő — akit egy bátor ember megt a sülyedő hajóról — az első pillanatban az undort érzi férje iránt, aki cserben yta. Ez tisztán áll a közönség előtt a harik kép végéig.

De azután jön Pásztor Árpád az igazolásnak itószerével, a mentő-övével. A férjet is kiszsák a matrózlegények a tengerből. Érzi ének kinzó sulyát, a gyávaság és megvetés egét és ő, aki a maga életére gondolt — golyót röpit a mellébe. Tehát nem félt a áltól — igazolja Pásztor Árpád és ezzel az gyilkossági jelenettel visszaperditi a férjet a eség megbocsájtó karjaiba.

A kétségkivül nem érdektelen novella-téma körül a szerző egy sereg laza, ponyvai mótt aláhuzott és szerkezetében összeomló kéad. Az első felvonás hamis pátoszát a Magnic katasztrófájának csak idegbomlasztó, kiaó, de belülről meg nem fogó eseménye váltja Még a korcsmajelenetben és az utolsó felnásban történő dolgok állnak legközelebb az beri valósághoz. Általában gyenge és erős lső hatásokra hangsulyozott darab a Magne-

Az előadáson a szinház készültsége és a replők akarata látszott. Jósika Mici mértelt és finom eszközökkel nem ragadtatta ma- a szerep-kinálta tulzásokra. Meleg, őszinte gokat tudott találni a frázisok tömegében is. th Elek ujabb nagyszerü dokumentumát aderőteljes alakító és karakterizáló művészetét. Lengyel Vilmos az ifju életmentője férfias, ggondolt, nemesen egyszerü volt, hangban és mában egyaránt. A kisebb szereplők közül adas izes, pompás karakterfigurája tetszett. y utcai leánynak epizód-jelenetét találó szikben érvényesitette H. Csillag Emmi és nes Ilonának volt még néhány szép szava.

A SZINHÁZI IRODA HIREI:

— **Ma este Magnetic.** Régen tartotta a néret egy dráma olyan izgalomban, mint sztor Árpádnak a Titanic hajó katasztrófáját irott drámája, a Magnetic, melynek frappáns zinteséggel beállitott jelenetei meztelen valóba tárják föl ennek a borzalmas szerencsétségnek megrenditő fázisait. A második felvos, mely a sülyedő hajó szalonjában kitört riat és halálfélelmet tükrözi vissza, hü képet az elmulásról rettegő embertömeg megható visszataszító lelkiállapotáról. A darab meséje y fiatal nászutas pár körül fonódik, akik a hahajón töltik mézesheteiket és az elsülyedés anatában elszakadnak egymástól, hogy a da- végén borzalmas szerencsétlenség nyomai lelkükben ismét találkozzanak. A Magnetic adása kifogástalanul szolgálja az iró intenit, mert minden szereplő müvész hivatásának magaslatán állva oldja meg nem mindennapi feladatát. A drámaujdonság főszerepeit Jósika Mici, Benes Ilona, H. Csillag Emmi, Petróczy Aliz, Tóth Elek, Lengyel, Darvas, Madas, Tompos, Sós, Kertész és Bereng játszák. A Magnetic ma, pénteken B) bérletben kerül szinre.

— **Piros ruhás hölgy.** Az operettegyüttes a nagyszerü operetthez méltó felkészültséggel várja a szombat esti premiert. A Piros ruhás hölgy szenzációsan szép muzsikáját tudvalevőleg Gilbert Jean komponálta, aki a világ operettirodalmában a legjobb márkák egyikét jelenti. Ez az uj operette is telve van invenziózus rendkivül könnyen népszerüvé váló melódiákkal, a melyek egy rendkivül ötletes és finom operettmesét festenek alá. A Piros ruhás hölgy slágerdarabnak igérkezik, mert olyan előadásban kerül szinre nálunk, amely a szinház fénykorára emlékeztet. Az eddigi próbákból kialakult kép után itélve P. Gaizler Lola, Bellák Aranka, Tompa, Páger, Tompos, Sós, Madas, Stoll, a legtökéletesebb müvészi teljesitményt fogják nyujtani. A várható nagy sikerre tekintettel az igazgatóság négy egymásutáni estére tüzte ki a Piros ruhás hölgyet, még pedig szombat és vasárnap bérleten kivül, hétfőn A), kedden pedig B) Bérletben.

— **Öt órai vendég.** A jövő hét szerdáján frappáns bohózatot mutat be a prózai együttes. Ennek az operettnek a cime Öt órai vendég és arról nevezetes, hogy rövid egy év alatt bejárta egész Európát és sikamlós jeleneteivel pikáns humorával mindenütt könnyekig kacagtatta meg a közönséget. Minden jel arra vall, hogy a nagyváradi közönség, amely a borsos pikantériát szivesen fogadja, szintén feledhetetlen emlékként fogja elkönyvelni az Öt órai vendég kitünő előadását, mert az uj bohózat vezető szerepeit a társulat közkedvelt és elismerten legjobb tagjai játszák, akik különös ambicióval készülnek arra, hogy a bohózat minden humora érvényesüljön.

MOZI

— **Jackie Coogan** az egyetlen igazi csodagyerek játsza a főszerepet a Dorian-filmszinházban ma, pénteken a bemutatásra kerülő „Éljen a király!" cimü filmben. A 8 felvonásos film egy forrongó országban játszódik le, ahol az urak dőzsölnek, a nép pedig éhezik. Jackie Coogan a trónörökös, akit a forradalom viharában elrabolnak, de egy hü tisztje megmenti. Jackie Coogan ötletes mókáin kivül egy nagyszabásu álarcosbál, népünnepély, egy pazar királyi kastély és egy játékhadsereg teszik a filmet élvezetessé. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. — Jön: a „Tizparancsolat".

— **Molnár Ferenc testőrje az Apollómozgóban.** Molnár Ferencet nem kell bekonferálnj, ismerik nevét mindenütt a világon. Már régen a magyar irodalom legelső reprezentánsa ő. A „Testőr" cimü darabja egyike azoknak, amelyekkel megalapitotta világhirnevét, ma már minden nemzet szinpadán a legnagyobb siker jegyében játszák. Alapötlete a női állhatatosság, a női hüség kacérkodása az uniformis csillogásával. A főszerepeket, a feleség és férj szerepét Korda Mária és Alfred Abel játszák, két név, amely feltétlenül biztositja a sikert. Alfred Abel neve közismert, minden alakitása a legtökéletesebb, amit szinész csak nyujthat. Ebben a szerepében valóban nem tudjuk mikor a legjobb. Jó akkor, amikor féltékenységével elvakitott férj-szerepét adja, kitünő, amikor fess, testörtiszti uniformisban az asszony meghóditására indul, mesteri akkor, amikor Othelló és később Hamlet szerepében excellál. Korda Máriát legutóbb a „Rabszolgakirálynő"-filmben láthattuk, ahol a fő női szerepet adta s ezzel a szerepével a klasszikus alakitók élére került. A német alaposság bélyegét látjuk a kitünő rendezésben s a szebbnél-szebb toalettek, valamint a csillogó pompa és fény nagyon magasra emelik ennek a kitünő filmnek értékét.

A betörők klubja

Irta: HENRY A. HERRING.

II. kötet.

Amint egyszer ismét a kastély körül ógyelgett, egy ősz, hajlott tartásu öreg ur és egy gyönyörü, sötétszemü leány jöttek vele szembe. Mint megtudta, maga az öreg gróf volt, aki kizárólag csak tudományos kutatásainak élt és egyetlen leánya, Éva.

Prescott Cunningham — igy állt Mr. Shan neve a nagy cimtárban, — hamarosan feladta azt a tervét, hogy a kastélyba hatoljon a borsszemet és patkót megszerezni. Ilyen apró tárgyakat megkeresni, tulságos nehéz munka lett volna. Ugy hallotta, hogy Lord Tadcaster minden évben négy nappal a királyi audiencia előtt szokta kastélyát chauffeurje kiséretében elhagyni. Nagy utánjárással még az utirányt is megállapitotta és haditerve abban állott, hogy ölordságát utközben egyszerüen feltartóztatja és szemérmetlenül kirabolja.

Miután e zseniális tervének megérlelésével három napot eltöltött, Cunningham áttette főhadiszállását Bolton Abbeybe, mivel tudta, hogy a lordnak érintenie kell e helységet, ha Harrogate felé halad, ahol 25-én éjszaka kellett megszállnia.

A kérdéses napon csakugyan feltünt a Bolton Abbey felé vezető uton a Tadcaster cimeres Panhard gépe és Cunningham kinos megletetésére már messziről látta, hogy a gróf és chauffeurje helyett ölordsága és egy hölgy ültek a gépen — igen, a leánya, Éva.

Cunningham felnyögött.

— Átkozott kellemetlenség! — dörmögte. — Két férfivel szemben egyedül fellépni, ez még sportnak volt nevezhető, de egy asszonnyal?

A kocsi befutott a faluba és megállt a vendéglő előtt. A korcsmáros a kapuhoz sietett, vendégeit fogadni.

— Talán elveszitette nagyméltóságod Monsieur Achillet? — érdeklődött.

— Remélem nem, — válaszolt a gróf. — Achille ma reggel megsértette a kezét és én vasuton küldtem Harrogateba, hogy bekötöztesse magát. Megkapta levelemet? Ebédet hatra kérek.

— Percre pontosan meglesz, Mylord.

A gróf az ebéd előtti időt meghitt együttesben töltötte az autóval, franciakulcsok és olajoskannák társaságában.

Mialatt a gépe alatt hasalt és Cunningham a kapu közelében ténferegve átkozott pechje fölött mérgelődött, egy másik autó gördült be a vendéglő udvarára és két izlésteleuül öltözött ember került elő a plaidek tömegéből. Mindjárt felmentek a hotelbe, a bar előtt sürün és nagyokat ittak és hangosan, gondtalanul beszélgettek.

Kevéssel ezután Lady Éva de Mallaby ment keresztül a hallon. Szépségétől elvakitva, az egyik kiránduló megszólitotta a leányt és széles, szemtelen mosollyal emelte meg kalapját.

Lady Éva rendkivül meglepetve, de jeges pillantással nézett végig az idegenen és szótlanul tovább lépkedett.

— Nézd csak! Nézd csak! — mondta az automobilos a zavar minden nyoma nélkül. — Ugy látszik még nincsen kocsi elé szoktatva a csikócska! Szeretném egy kicsit betrainirozni magát kisasszony. Te nem, Sammy? — fordult kisérőjéhez.

— Jó nekem az én négyéves lovam is, amit Williomtól vettem.

— Javithatatlan materialista vagy, Sammy, — mondta a másik, — igen, egy átkooztt materialista. — Láthatólag el volt ragadtatva e kifejezéstől és ujra, meg ujra kiüritette poharát.

Husz perccel később egy gramofon hangjai hatoltak át a vékony falakon.

Lord Tadcaster asztalnál ült.

Mindennapos szokása volt zenénél étkezni. Otthon saját zenekara volt, uton azonban meg kellett elégednie egy gramofonnal, vagy zenélő órával.

(Folyt. köv.)

Alkalmi vétel

A város **uri** negyében **emeletes** modern ház 4 és 5 szobás parkettás lakással, különálló csinos 2 és 3 szobás **modern házzal** és a legszebb helyen fekvő 1 kat. hold **prima szőllővel** az 1 millió 500 ezer becslési ár helyett **igen jutányos áron eladó.** Petróczy, Nic. Zsiga (Lukács György)-u. 38.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Apróhirdetés egy szó ára 4 Lei, vastag betűvel 8 Lei, legkisebb hirdetés 10 szóig 40 Lei.

Levelezés

Minden hölgy nyugodtan elhatározhatja magát arra, hogy a **Piața Regina Maria** (volt **Bémer-téren**) **KERTÉSZ Reclam női divatáruházában** vásároljon, mert e cég **szolid, megbízható** és árai a legolcsóbbak. 2461

OKTATÁS

Perfect francia tanárnőtől órákat vennék. Cuza Voda 19. sz.

LAKÁS

Butorozott lakások fiatal házaspároknak, garçon szobák, 3 szobás központi lakás. — Ingatlan közvetítés Balázsnénál, Nicolae Iorga (Zöldfa-u.) 21. Telef. 815. 4005

Alkalmazás

Házi szolgát jó bizonyítvánnyal keres „Sunfield"-gyár Strada Păcii (Béke-u.) 7. sz.

Mindenest keresek kis családhoz. Cim a Sonnenfeld portásánál Str. Prințul Carol No. 6. 3814

Házvezetőnőnek keres tisztességes, csendes természetű urinőt, ki a tanyai életet szereti, egyedülálló földbirtokos. Leveleket „Uj Otthon" jeligére kiadóba. 4002

Perfect könyvelő irodai munkára délelőttre alkalmazást keres. „Kis igényü" jeligére levelet a kiadóba kér. 3990

Intelligens leány vidékre menne házikisasszonynak, ki szépen kézimunkál. — Cim a kiadóbn. 3997

Munkásügyekben jártas tisztviselőt keres Moskovits ipartelepek. 4010H

Suche deutsches Erzieherin zu grosere Kindern Füchsl testvérek Oradea-Mare. 4008H

Számlázás minden ágában jártas tisztviselőt keres Moskovits ipartelepek. 4011H

Bejáró német nevelőnőt keresek két fiucske mellé, (9—10 éves. Peiser, Parcul Traian 1. 4007

Perfekt magyar-német gyors- és gépirót (nőt) felvesz Moskovits ipartelepek. 4011H

Ipari- vagy kereskedelmivállalatnál alkalmazást keres activ erő. Megkereséseket a kiadóba kérek. 1015

Pálmák fikusz antik órák, szekrények nagyon olcsón sürgősen eladók. — „Ardeal" főposta mellett. Telefon 203.

Adás-Vétel

Sürgősen eladó: Schöberl ágy, nikkelezett gyermekkocsi, gramofon lemezekkel, német könyvek, ládák és edények. Cim a kiadóban. 4003

Eladó ház. kettő 4 szobás, fürdő-, cseléd szobás lakással, szép utcán 850.000, — Szép villa, jó helyen, 3 szoba, fürdő-, cselédszoba 500,000. — Három szobás, fürdőszobás magánház istállóval, raktárhelyiséggel, 2 udvarral, gazdálkodásra alkalmas 450,000 leu. Kisebb-nagyobb házak, földbirtokok, szőlők. Tománénál 9—12-ig, 3—6-ig Tache Ionescu (Körös-utca) 21. sz. 3865

MEINL pörkölt-kávé naponta friss érkezik a **WURST**-céghez **Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut)**

Eladó

»Marschall« 20 HP. félstabil gőzgépünk.

Keresünk megvételre

50—60 HP. stabil gőzgépet, vagy ennek megfelelő motorikus erőt.

„KERAMIA" gőzcéglagyár

Șimleul-Silvaniei.

Eladó 2 uri lakásos ház istállóval, udvarral, Calea Victoriei (Kolozsvári)-utcai részen, 560,000 leu. Toma Józsefnénál Tache Ionescu (Körös-utca) 21. 3900

Edward Fuchs illustrierte Sittengeschichte köteteit megvételre keresem. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 3986

Kiadó magánház Str. Ep. Ciorogariu (Uri)-utca közelében 3 szobás, fürdő és mellékhelyiségek, istállóval 3 évre 120 ezer Leiért. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. 4000

Használt női fekete kabát, egy zsakett öltöny, cipők, ruhák olcsón eladók. Cim: Cuza Voda (Szacsvay-utca) 19. sz.

Egy teljesen jókarba „Singer" varrógép olcsón eladó. Str. A miei-utna 6. szám.

Sarokház májusban lalható lakás és füs lettel kettőszázötven adó. Várady, Nicolae (Lukács György-u.) 3

Perzianer gallér jut san eladó. Str. A. D. pol (Lakatos-u.) 19.

Egy hold szőlőföld 1 konyhás átadó lakás csón eladó. Dr Várad véd, Parcul Traian 12.

Megvételre keresem vai Lexicon 12, 13 és kötetét. Cim Hegedüs lapirodában.

Két férfi télikabát, szinü, jó állapotban Mănăstirii (Zárda-u.) 1 emelet.

Simeon Bărnuțiu (D nich)-utcában kitünő kezésü ház 7 egy é szobás stb lakással, 4 költözhető szobával, száraz pincével és udvarral 520 ezerért Petróczy, Nicolae Zsig

Különféle

Mindenféle kézimun fogadok bizományba, ben állandó készlet. U ott géphimzés olcsón szül. Plevnei (Timár-

Pénzkölcsön kedvez tételekkel, akármilyen vés összegtől kezdve denkor azonnal ka Közvetitő Irodában Pável-utca 5.

Heti értesítés!

Érkeznek nagyon olcsó árban

gyógyszerészeknek tégelyek, gyógyszer üvegek, kölnivizes üvegek, parfümös üvegek, étheres palackok, irigátor üvegek, agyedények. stb. stb.

Kereskedőknek

likörös-, cognacos palackok, demijonok, saját gyártmányu, lámpák, lámpacsövek, tábla ablak üvegek.

Eladás nagyban és kicsinyben

Biharmegyei kereskedőknek fuvarossal szállittatunk

Fratii Komlós Testvérek

Gyári raktár — Nagykereskedés

Oradea-Mare — Nagyvárad

Strada Nicolae Iorga (volt Zöldfa)-utca 13 szám.

Telefonszám: 3—12.

Eladó 12 kilométerre az országut mellett 75 hold földbirtok egészben vagy részben 14000; központban 4 szobás magánház kerttel, azonnal átadó 465,000; központban 250,000-et jövedelmező ház jutányosan; Ujvárosban 4 szobás, fürdőszobás, gazdasági udvarral 440,000; magánház ötszobás, nagy udvar és kerttel azonnal átadó.

Csapó, Str. Sztaroveszky 7.

Papini: Krisztus története

Krisztus diadalmenete ez a könyv, bevonulása törődött és csüggedt lelkünkbe. Ára füzve 360 lei. Egész vászonkötésben 420 lei. — Kapható a Hegedüs Hirlapirodában. — Vidékre elküldjük.

Papini: Krisztus története 360 lei

Consiliul orașului municipal Oradea.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy a város árlejtési bizottsága a Viteaz Mihai-téren létesitendő s a piaci kiskereskedők és iparosok részére bérbeadandó árucsarnokok építési munkáinak vállalati biztositása céljából folyó évi november hó 9-én délelőtt 10 órakor a városi székház tanácstermében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalást fog tartani.

Az ajánlatokat zárt és lepecsételt boritékban a versenytárgyalás határnapján a bizottság ülésén az elnök kezeihez kell benyujtani az ajánlati összeg 5 százalékát kitevő bánatpénzzel együtt. Ezt az összeget az az ajánlattevő, aki a munkák végrehajtására megbizást fog kapni, vállalati biztositékul 10 százalékra köteles lesz kiegésziteni.

Ajánlatot csak a tanács műszaki ügyosztályánál dijtalanul beszerezhető ajánlati ürlapon lehet tenni (Primăria II. em. 2.) Ugyanott a hivatalos órák alatt a munkák tervei is megtekinthetők.

Vállalkozó köteles a munkát a tanács felhivásától számitandó 7 nap alatt megkezdeni és oly erővel folytatni, hogy a munkálatok 60 munkára alkalmas nap alatt befejezhetők legyenek.

A városi tanács fentartja magának a jogot, hogy az ajánlati árakra, tekintet nélkül az ajánlatok közül, szabadon választhasson, sőt azokat mind vissza is utasithassa.

Oradea, 1925 október 20.

Kőszeghy József.
inginer-sef, consilier tehnic.

Rimanóczy

Műbútor és Parkettgyár R.-T. Str. Clujului 117. TELEFON 2-79 sz.

Irodabútorok, műbútorok I. és II. oszt. parketták. Fenyő és tölgy fürészáruk. Bérvágás gatteren. Mindennemü ládát, összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal szállitunk.

Remélem

tudja már, hogy Pannoniában

vizumozta

DEUTSCH

a futár

Üzleveleket elinté

Csak 20 lei

kerül a kisenevi kiá sorsjegyeknek darab mellyel 250.000 leies nyereményt és azon 338 100.000, 50.000, stb. nyereményeket hetünk. Huzás ez év csonyán. — Tegye pró mindenki szerencséjé vásároljon minél töb leies sorsjegyet, hog nyerési lehetősége nagyobb legyen. Visz eladással foglalkozni ki trafikok és könyvkere dések forduljanak a R Mosse hirdetési válla Cluj Str. Regina Maria „Kisenevi sorsjáték" alatt, ahol a darabon megrendelések a pén portó előzetes bekül mellett szintén eszköz nek. Rudolf

URSUS-EXTRA

!!

világos sör-különlegesség okt. 1-től ismét kapható

Czell-sörfőzde

Kolozsvár—Monostor

Román-Magyar

Magyar-Román

Ghetie szótár eladó

a Hegedüs Hir lapirodában

Nyomatott Sonnenfeld Adolf R.-T. körforgógépén.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.